
HET BELANG VAN DE GEGEVENSLEVERING

Publicatie/Dossier vervolgpagina

Op 1 januari 2015 is de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) ingegaan. Sinds dat moment verzamelt de KB gegevens over lokale bibliotheken, provinciale ondersteuningsinstellingen (POI's) en de landelijke digitale openbare bibliotheek (LDOB). De KB maakt hier rapportages over en zorgt voor de doorlevering aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Maar waarom is die gegevenslevering precies zo belangrijk?

Lange geschiedenis

De aanlevering van de gegevens die nu in dit dossier te vinden zijn, kent een lange geschiedenis. Al rond 1900 verzamelde het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) allerlei gegevens over bibliotheken. Voordat de Wsob werd ingevoerd, nam de Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB) die taak op zich. Daarbij werden sommige cijfers geëxtrapoleerd of geschat. Sinds begin 2015, met de ingang van de Wsob, is de aanlevering van de belangrijkste bibliotheekgegevens wettelijk verplicht, en ligt dit in handen van de KB. De getallen worden door het CBS gevalideerd en opgenomen in hun overzichten. Zo bestaat er geen twijfel over de betrouwbaarheid van de gegevens en blijven die ook na jaren nog voor iedereen terug te vinden.

Totaaloverzicht

De Gegevenslevering Wsob geeft een overkoepelend, betrouwbaar beeld van de branche, waarin verhalen worden onderbouwd met statistieken. Tijdens het onderzoeksproces wordt de kwaliteit van de data uiteraard goed gecontroleerd. Soms wordt bij bibliotheken navraag gedaan over de door hen

aangeleverde cijfers. Om de gegevens zo zuiver mogelijk te houden, is het belangrijk dat de vragen worden ingevuld door de persoon die het dichtst bij de bron zit. De financiële vragen worden bijvoorbeeld bij voorkeur ingevuld door iemand die zich dagelijks met deze cijfers bezighoudt.

Mee met de trends

De vragenlijsten worden zorgvuldig samengesteld. Zo wordt rekening gehouden met nieuwe trends in het bibliotheekveld. Nu bibliotheken steeds breder georiënteerd zijn, komen in de vragenlijsten ook steeds meer vragen over bezoek en activiteiten terug. Dit maakt het mogelijk ook uitspraken te doen over het bereik van de bibliotheken in hun nieuwere rol, waarbij ook niet-leden betrokken zijn. Tegelijkertijd wordt geprobeerd de samenstelling van de vragenlijst zo constant mogelijk te houden, zodat de uitkomsten door de jaren heen zo goed mogelijk met elkaar vergeleken kunnen worden, waardoor veranderingen beter kunnen worden gesignaleerd.

Belang voor politiek

De uitkomsten van de Gegevenslevering Wsob zijn niet alleen belangrijk voor de bibliotheekbranche: het ministerie van OCW gebruikt deze cijfers ook om de Tweede Kamer een beeld te geven van de huidige stand van zaken in bibliotheekland. Daarbij is de gemiddelde afstand van de Nederlander tot een bibliotheekvestiging bijvoorbeeld belangrijk: ook voor de politiek is het belangrijk dat burgers in hun nabije omgeving de zaken kunnen vinden die ze nodig hebben.

Oog voor de toekomst

De Gegevenslevering Wsob staat niet stil: het is een dynamisch onderzoek, dat zich aanpast aan de veranderende bibliotheek. Zo ontstaat in het onderzoek steeds meer aandacht voor de invulling van de verschillende typen activiteiten en de impact die dit aanbod heeft op de bezoeker. Op die manier kan de functie van de bibliotheek voor de gemeenschap beter in kaart worden gebracht. Ook de groei van de digitale bibliotheek wordt in de vragenlijsten meegenomen. Er ontstaan nieuwe vragen: wie lezen de meeste e-books, welke titels zijn het meest populair en wie zijn de eigenaren van digital only-lidmaatschappen? Ook groeit de vraag naar gegevens over niet-gebruikers: waarom zijn zij geen lid en wanneer zouden ze dat wel worden? Zo ontstaat een completer beeld van de dienstverlening en mogelijkheden van de lokale bibliotheek.